

Peer education – et redskab til at forebygge mobning eller hæmme uro?

Af Mia Lund Kongsbak

Resumé af kandidatspeciale ved eksamen i pædagogisk psykologi ved Danmarks Pædagogiske Universitetskole ved Århus Universitet.

Dette speciale er kvalitativt, empirisk funderet og beskæftiger sig overordnet med forståelser og italesættelser af mobning og mere specifikt anti-mobbestrategier, som de kommer til udtryk i folkeskolen. Specialet skriver sig ind i mobbeforskningsfeltet og anvender et poststrukturalistisk og socialkonstruktionistisk perspektiv. I specialet ansues mobning som et kompleks socialt fænomen (inspireret af eXbus) og igennem analyserne anvendes denne kompleksitet-følsomme forståelse af mobning. Specialet er bl.a. optaget af, hvordan fænomenet mobning og således også anti-mobbestrategier konstrueres i en konkret kontekst.

Mobning er et anerkendt og udbredt problem i den danske folkeskole (Børnerådet 2004, 2008, 2009, DCUM 2006, Due et al. 2003) og i august 2009 blev det et lovkrav, at alle danske skoler bør udvikle en anti-mobning strategi. Der eksisterer i Danmark et stort udvalg af antimobbestrategier, som skolerne kan vælge imellem, og der mangler samtidig forskning på området, som forholder sig til, hvordan og hvorvidt disse forskellige strategier virker i forhold til mobning. Specialet undersøger en specifik antimobbestrategi, peer education, som anvendes på en specifik dansk folkeskole. Peer education er en metode, hvor de ældre elever uddannes til at tage sig af de yngre elever, bl.a. gennem effektiv konflikthåndtering samt ved at agere "gode eksempler". Peer education ansues i specialet som en styringsteknologi og der arbejdes ud fra en tese om, at anvendelsen og installeringen af peer education på en skole ikke er uden betydning for skolens aktører.

Specialet undersøger konkret følgende spørgsmål:

Hvilke fortællinger konstrueres om mobning og peer education, når peer education anvendes som antimobbestrategi på Strandskolen? Og hvilke dominerende rationaler og (u)mulige positioner skabes der gennem disse konstruktioner?

Teoretisk er specialet inspireret af bl.a. Foucault samt af videreudviklinger af hans arbejde såsom Søndergaard, Staunæs og Kofoed. Ligeledes trækkes der på arbejder af Davies & Harré, Dean, Åkerstrøm Andersen samt Wetherell & Potter. I analysen anvendes bl.a. følgende konkrete teoretiske begreber: Positioner, passendehed, styringsteknologier samt fortolkningsrepertoires.

Specialet er baseret på interviews med udvalgte peer educators samt to lærere, som er ansvarlige for peer education på den udvalgte skole. Ambitionen var at skabe et empirisk materiale med så forskelligartede perspektiver som muligt, derfor blev både peer educators og lærere udvalgt.

Analysen viser, hvorledes en dominerende fortælling om peer education på den udvalgte skole handler om, at ro og orden i klassen kan være medvirkende til også at forebygge mobning. Analysen sætter fokus på, hvorledes ro og orden kommer til at optræde som garanti for mindre mobning, hvilket kan komme til at skygge for mobningens kompleksitet. Analysen påviser ligeledes, hvordan peer education som teknologi er med til at sætte forskelle mellem eleverne og samtidig er medvirkende til at skabe standarder for, hvordan man kan praktisere peer educator på skolen. Der peges således på, at peer education ikke bare er en uskyldig strategi som installeres for at hæmme mobning. Specialet pointe er, at der er behov for et "andens ordens" perspektiv (Luhmann 1990), når danske skoler skal vælge blandt mange mulige antimobbestrategier, da det ikke er uden betydning, hvilken strategi som vælges til. En bestemt antimobbestrategi kan med sine rationaler og fortællinger være med til at åbne og lukke for bestemte tilblivelsesmuligheder for skolens aktører, hvilket det kan være væsentligt at forholde sig reflekterende i forhold til.